POLICY BRIEF

International Institute for Trade and Development

การศึกษาจัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นสู่ความยั่งยืนในจังหวัดชายแดน :

กรณีศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

Thailand Special Economic Zone

เอกสารประกอบงานสัมมนา "ITD Research Forum 2018"
วันที่ 24 กันยายน 2561

รายงานสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief)

โครงการวิจัยเรื่อง

“การศึกษาจัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นสู่ความยั่งยืนในจังหวัดชายแดน : กรณีศึกษาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน”

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่รัฐบาลให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน มาตรการสนับสนุนด้านแรงงาน การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุนและแรงงาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจัดหาพื้นที่พัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน รวมถึงการบริหารจัดการผลิตผลทางการเกษตร และการบริหารจัดการด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน ถึงแม้ว่าภาครัฐจะทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากเพื่อพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน แต่ยังไม่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่อย่างเหมาะสม

ดังนั้น การแก้ปัญหา *“รวยกระจุก จนกระจาย”* ก็อาจจะไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่หวังไว้ได้ เนื่องจากการสนับสนุนดังกล่าวจะดึงดูดให้ *“คนนอกพื้นที่”* เข้ามาลงทุนแทน *“คนในพื้นที่”* จึง *“ไม่ต่างจากการยึดทรัพย์ ไม่ต่างจากการไล่ที่”* และในที่สุดก็อาจจะนำมาซึ่งการขายที่ดินให้กับคนนอกพื้นที่ ซึ่งการกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแบบนี้ไม่ใช่ความหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ทั่วโลกเข้าใจกัน หากศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศจีนจะพบว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษคือพื้นที่พิเศษที่จะชี้นำให้เกิดการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษา และด้านการเรียนรู้ ดังนั้น เขตเศรษฐกิจพิเศษจึงควรเน้นเศรษฐกิจฐานความรู้ หรือ knowledge-based economy

อย่างไรก็ดี กลไกสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละจังหวัด คือ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีขีดความสามารถเพียงพอในการทำงานตามภารกิจ โดยเฉพาะการทำงานด้านข้อมูลและการวางแผนเพื่อตอบโจทย์เฉพาะของการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ถึงแม้จะมีกระบวนการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแล้วก็ตาม

ทั้งนี้ การพัฒนาทัพยากรมนุษย์นับว่ามีความสำคัญต่อประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในการพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2540 เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ความตอนหนึ่งว่า

“การพัฒนาบุคคลจะต้องพัฒนาให้ครบทั้งสองส่วน เพื่อให้บุคคลมีความรู้ไว้ใช้ประกอบการ และมีความดีไว้เกื้อหนุนการประพฤติปฏิบัติทุกอย่างในทางที่ถูกที่ควร และอำนวยผลเป็นประโยชน์ที่พึงประสงค์”

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)
International Institute for Trade and Development (Public Organization)
I www.itd.or.th I

อย่างไรก็ดี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นต้องสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีพี่เลี้ยง หรือ “ผู้นำการเรียนรู้” (learning leaders) ซึ่งจะต้องมีความเป็น “หุ้นส่วน” (partners) มากกว่า “ผู้อาวุโสสูงสุด” (patriarchs) โดยหน้าที่ของพี่เลี้ยงในองค์กรแห่งการเรียนรู้นี้ สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ ผู้ชี้แนะ (guide) ผู้ช่วยเหลือ (ally) ผู้กระตุ้น (catalyst) ผู้เชี่ยวชาญ (savvy Insider) และผู้สนับสนุน (advocate)

ในฐานะที่สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) หรือ International Institute for Trade and Development (ITD) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาอบรมและค้นคว้าวิจัยเพื่อส่งเสริมการค้าและการพัฒนา ซึ่งล้วนเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แทบทั้งสิ้น และในอนาคต ITD ควรเพิ่มขีดความสามารถและภาพลักษณ์ที่ดีในการพัฒนาบทบาทใหม่ในฐานะองค์กรพี่เลี้ยง เพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วย อันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและต่อประเทศในการเป็นต้นแบบของการพัฒนาพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป จึงได้ดำเนินการศึกษาจัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นสู่ความยั่งยืนในจังหวัดชายแดน โดยพิจารณาเลือกจังหวัดชายแดนเป็นจังหวัดนำร่อง จำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดนครพนม จังหวัดตราด และจังหวัดนราธิวาส

ทั้งนี้ เกณฑ์การคัดเลือกจังหวัดนำร่องในการวิจัยครั้งนี้ เน้นความชัดเจนของนโยบายเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนเป็นสำคัญ ซึ่งประเทศไทยมีจังหวัดชายแดนที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 31 จังหวัด แต่นโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของจังหวัดชายแดนในปัจจุบันมีเพียงนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ที่รัฐบาลประกาศให้จังหวัดชายแดน จำนวน 10 จังหวัด เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงใช้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นกรณีศึกษา และพิจารณาเลือกจังหวัดที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้ง 4 ประเทศ ประกอบด้วย เมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

แนวคิดในการจัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นสู่ความยั่งยืนในจังหวัดชายแดน ซึ่งทรัพยากรมนุษย์นั้นพัฒนาได้ด้วยการถ่ายทอดความรู้ ดังนั้น คณะนักวิจัยจึงนำแนวคิด “สังคมแห่งความรู้” (knowledge society) ขององค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และมหาวิทยาลัยสหประชาชาติ (UNU) มาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย อันประกอบด้วยระยะย่อย 6 ระบบ (ดังแผนภาพ) ได้แก่

(1) ระบบย่อยด้านการบริหารจัดการ (Governance sub-system) เป็นระบบที่กำหนดความมุ่งหมายของรัฐผ่านกฎหมาย ระเบียบ งบประมาณ นโยบาย การจัดการ และสร้างความรู้และทุนทางการเมืองและกฎหมาย

(2) ระบบย่อยด้านการศึกษาและวิจัย (Education and research sub-system) เป็นกิจกรรมด้านการศึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัย และสร้างความรู้และทุนมนุษย์ เช่น นักเรียน ครู นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

(3) ระบบย่อยด้านเศรษฐกิจ (Economy sub-system) ประกอบด้วย ภาคอุตสาหกรรม บริษัทผู้ประกอบการ และธนาคาร ซึ่งจะสามารถสร้างความรู้และทุนทางเศรษฐกิจในรูปของการเป็นผู้ประกอบการ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์ บริการ เทคโนโลยี การเงิน ฯลฯ

(4) ระบบย่อยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment sub-system) ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ วัตถุดิบ และชีวภาค (biosphere) ซึ่งจะช่วยสร้างความรู้และทุนทางธรรมชาติ

(5) ระบบย่อยด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (InfoComm sub-system) เป็นระบบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทุกรูปแบบ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และการให้บริการต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ สังคมออนไลน์ ฯลฯ ซึ่งระบบย่อยนี้จะสร้างทั้งความรู้และทุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในรูปของข่าว การสื่อสาร เครือข่ายสังคมออนไลน์ ฯลฯ

(6) ระบบย่อยด้านประชาสังคม (Civil society sub-system) ประกอบด้วย พลเมือง ชุมชน และองค์การไม่แสวงหาผลกำไร ซึ่งสร้างความรู้และทุนทางสังคมและวัฒนธรรม อันรวมถึงค่านิยม อัตลักษณ์ รูปแบบการใช้ชีวิต การแสดงความเป็นตัวตน ฯลฯ

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยเชื่อว่า สังคมแห่งความรู้ที่หมุนรอบระบบย่อยทั้ง 6 ระบบ นั้นก็คือ “องค์กรพี่เลี้ยง” ซึ่งทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับระบบย่อยแต่ละระบบ พร้อมกันนั้นก็ทำหน้าที่รับองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง (know-how) เข้ามาไว้ในสังคมแห่งความรู้

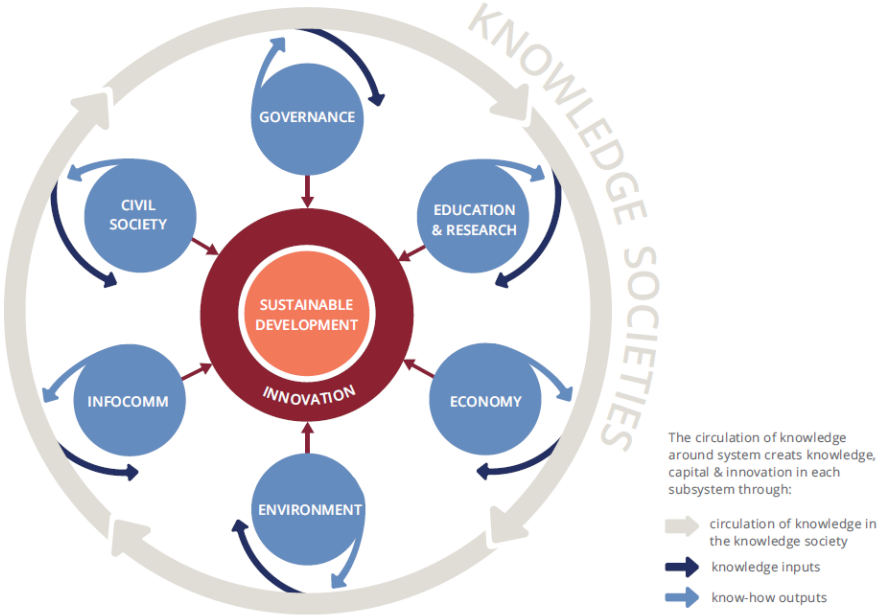

เห็นได้ว่า องค์ประกอบย่อยทั้ง 6 ระบบ จะมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้ที่หมุนอยู่รอบตัว ซึ่งนำไปสู่การสร้างรูปแบบของทุนภายในระบบย่อยที่แตกต่างออกไปจากเดิม หมายความว่า ถ้าเราใส่ความรู้เข้าไปในระบบย่อยระบบหนึ่ง ก็จะเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ซึ่งจะถูกส่งต่อไปให้ระบบย่อยอื่น ๆ โดยแต่ละระบบย่อยสามารถกระตุ้นการสร้างนวัตกรรม (innovation) และส่งผลกระทบจนกลายเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development) แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นนี้จะต้องเกิดจากระบบย่อยอย่างน้อย 2 ระบบขึ้นไป หรือที่ดีที่สุดคือผลกระทบจากทุกระบบย่อย

แนวทางการกำหนดนโยบาย

ผลจากการศึกษา ชี้ให้เห็นว่า จังหวัดนำร่องทั้ง 4 จังหวัด ยังไม่มีแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ชัดเจน มีเพียงแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นที่อาศัยโอกาสและจุดแข็งของพื้นที่เท่านั้น อาทิ

- จังหวัดเชียงราย อาศัยความเป็นศูนย์การค้าและการเงิน (Trading City) ของอำเภอแม่สาย ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและท่าเทียบเรือนานาชาติ (Port City) ของอำเภอเชียงแสน และศูนย์โลจิสติกส์และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Logistic City) ของอำเภอเชียงของ ในการทำการค้ากับประเทศจีนภายใต้ความริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (The Belt and Road Initiative: BRI) ตามระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor: NSEC) หรือที่ประเทศจีนเรียกใหม่ว่าระเบียงเศรษฐกิจจีน-คาบสมุทรอินโดจีน (China-Indochina Peninsula Economic Corridor: CIPEC) ซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมระหว่างเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง (Pearl River Delta Economic Zone: PRD) กับประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

- จังหวัดนครพนม อาศัยกรอบความร่วมมือ 3 ประเทศ 9 จังหวัด (3 Countries 9 Provinces) เพื่อทำการค้าผ่านเส้นทาง R8 (เหมาะสำหรับการพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยว) และ R12 (เหมาะสำหรับการขนส่งสินค้า) ซึ่งกรอบความร่วมมือนี้ประเทศไทยเกี่ยวข้อง 4 จังหวัด คือ จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม และจังหวัดบึงกาฬ สำหรับ สปป.ลาว มี 2 แขวง คือ แขวงบอลิคำไซ และแขวงคำม่วน ส่วนเวียดนามมี 3 จังหวัด คือ จังหวัดฮาติงห์ จังหวัดเหงะอานห์ และจังหวัดกวางบิ่ง ที่สำคัญคือ การขนส่งสินค้าผ่านเส้นทาง R12 ไปยังท่าเรือหวุ่นอ๋าง (Vung Ang Port) ของเวียดนาม ไปยังท่าเรืออ่าวเป่ยปู้ (Beibu Gulf Port) ของจีนนั้นประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าส่งจากท่าเรือแหลมฉบัง

- จังหวัดตราด อาศัยเป็นความ “เมืองแห่งความสุขสีเขียว” (Trat Green City) ที่เน้นในเรื่องอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งจากกัมพูชาและเวียดนามตามระเบียงย่อยชายฝั่งทะเลตอนใต้ (Southern Coastal Sub-corridor) หรือที่นิยมเรียกว่า เส้นทาง R10 ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและการค้าของ 3 ประเทศ 8 จังหวัด โดย 8 จังหวัดบนเส้นทาง R10 ประกอบด้วย ประเทศไทย 1 จังหวัด (ตราด) กัมพูชา 6 จังหวัด (เกาะกง สีหนุวิลล์ พระตะบอง โพธิสัตว์ กัมปอต และกรุงแกบ) และเวียดนาม 1 จังหวัด (เกียนซาง)

- จังหวัดนราธิวาส อาศัยความพร้อมของพื้นที่ที่สามารถพัฒนาให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมชายแดนไทย-มาเลเซีย บริเวณด่านสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส กับด่านรังตูปันยัง รัฐกลันตัน โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาล ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ซึ่งประเทศไทยสามารถเชื่อมโยงการลงทุนในปาเซร์มัส ฮาลาลปาร์ค (Pasir Mas Halal Park) ของมาเลเซีย อีกทั้งยังมีโอกาสในการทำการค้าภายใต้ความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ได้อีกด้วย

ทั้งนี้ ผลจากการประชุมระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อยร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคมในจังหวัดนำร่อง พบว่า ทุกภาคส่วนในพื้นที่ต้องการให้หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความชำนาญด้านการค้าระหว่างประเทศเข้ามาให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการในฐานะองค์กรพี่เลี้ยง เพื่อให้ผู้ประกอบการเข้าใจถึงการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreements: FTAs) **ซึ่งหน่วยงานที่เข้ามาทำหน้าที่พัฒนาทรัพยากรมนุษย์นี้ ไม่ควรเป็นหน่วยงานราชการ แต่ควรเป็นหน่วยงานทางวิชาการที่มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ** เพื่อเชื่อมโยงความรู้ของทุกภาคส่วนในพื้นที่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งหน่วยงานที่สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าวก็คือ “องค์การมหาชน” ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐประเภทหนึ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อให้บริการสาธารณะตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐ โดยไม่แสวงหากำไรจากการให้บริการ และมีวัฒนธรรมองค์กรเหมือนภาคธุรกิจ

สำหรับแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นสู่ความยั่งยืนในจังหวัดชายแดน ซึ่งเป็นบทบาทขององค์กรพี่เลี้ยงสามารถสรุปได้ ดังนี้

องค์กรพี่เลี้ยง	จังหวัดเชียงราย	จังหวัดนครพนม	จังหวัดตราด	จังหวัดนราธิวาส
ด้านการบริหารจัดการ	• สนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย	• สนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม	• สนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด	• สนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส
ด้านการศึกษาและวิจัย	• สนับสนุนการนำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงด้านการค้าระหว่างประเทศไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่	• สนับสนุนการนำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยนครพนมด้านการค้าระหว่างประเทศไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่	• กระตุ้นวิทยาลัยชุมชนตราดให้พัฒนาหลักสูตรและสร้างงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน	• สนับสนุนการนำงานวิจัยของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ด้านการค้าระหว่างประเทศไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่

องค์กรพี่เลี้ยง	จังหวัดเชียงราย	จังหวัดนครพนม	จังหวัดตราด	จังหวัดนราธิวาส
ด้านเศรษฐกิจ	• สนับสนุนการพัฒนาธุรกิจด้านการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบหรือการบริการโลจิสติกส์	• กระตุ้นให้เกิดการอำนวยความสะดวกทางการค้าตามเส้นทาง R8 และ R12	• สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่พิเศษหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยงเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	• ส่งเสริมให้เกิดการค้าระหว่างกันในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมชายแดนไทย-มาเลเซีย
ด้านสิ่งแวดล้อม	• กระตุ้นให้เกิดการใช้ที่ดินโดยไม่เป็นการแย่งชิงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	• สนับสนุนการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อไม่ให้เมืองใหม่ส่งผลกระทบต่อเมืองเก่าตามแนวคิด “สองนครา”	• สนับสนุนความรู้ด้านการค้าและสิ่งแวดล้อมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด	• สนับสนุนความรู้ด้านการค้าและสิ่งแวดล้อมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส
ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร	• ชี้แนะการจัดการฐานข้อมูลและการเผยแพร่ข่าวสารในเว็บไซต์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย	• ชี้แนะการจัดการฐานข้อมูลและการเผยแพร่ข่าวสารในเว็บไซต์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม	• ชี้แนะการจัดการฐานข้อมูลและการเผยแพร่ข่าวสารในเว็บไซต์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด	• ชี้แนะการจัดการฐานข้อมูลและการเผยแพร่ข่าวสารในเว็บไซต์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส
ด้านประชาสังคม	• กระตุ้นให้เยาวชนเชียงรายมีค่านิยมของผู้ประกอบการ • สนับสนุนคนเชียงรายให้เตรียมรับมือกับทุนจีนอย่างเท่าทัน	• กระตุ้นให้เยาวชนนครพนมมีค่านิยมของผู้ประกอบการ • ส่งเสริมการค้าชายแดนด้วยสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์	• กระตุ้นให้เยาวชนตราดมีค่านิยมของผู้ประกอบการ • ส่งเสริมให้เกิดการแปลงอัตลักษณ์ให้เป็นทุนทางเศรษฐกิจ	• กระตุ้นให้เยาวชนนราธิวาสมีค่านิยมของผู้ประกอบการ • กระตุ้นและส่งเสริมให้คนนราธิวาสมีวินัยอุตสาหกรรม

ที่มา : คณะนักวิจัย

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)
International Institute for Trade and Development (Public Organization)
I www.itd.or.th I

สรุป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะเอื้อให้ “แผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นสู่ความยั่งยืนในจังหวัดชายแดน” สามารถบรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ควรสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือนอกพื้นที่ อาทิ องค์การมหาชนที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ผ่านโครงการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่ดำเนินการอยู่ เพื่อเติมเต็มความรู้ที่จำเป็น

2. สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน) ควรปรับบทบาทเป็นองค์กรพี่เลี้ยง เพื่อสร้าง “สังคมแห่งความรู้ด้านเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน” ซึ่งจะช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์กับความรู้ของภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ อันจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อสร้างความรู้ใหม่ นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ และบริการ จนนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ทั้งนี้ บทบาทในด้านต่าง ๆ อาจแบ่งได้ ดังนี้

2.1 <u>ด้านการวิจัยเพื่อสนับสนุนการวางแผน</u> เช่น การศึกษาห่วงโซ่คุณค่าข้ามพรมแดน (cross border value chains) ของภาคการผลิตและภาคบริการในพื้นที่เพื่อรองรับการค้าและการลงทุน การศึกษาแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถของ SMEs ในจังหวัด และการศึกษาความต้องการเฉพาะคลัสเตอร์การผลิตและบริการ เป็นต้น

2.2 <u>ด้านการพัฒนาขีดความสามารถ</u> โดยการจัดอบรม อาทิ การพัฒนาโลจิสติกส์ การอำนวยความสะดวกทางการค้า การพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และการใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้าเสรี

2.3 <u>ด้านการวางแผน</u> โดยการให้ข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนและการจัดการประชุมเพื่อพัฒนาแผนด้านต่าง ๆ อาทิ แผนพัฒนารายพื้นที่หรือรายอุตสาหกรรมร่วมกับหน่วยงานภาคเอกชน แผนพัฒนากำลังคนร่วมกับคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยคำนึงถึงการทำให้ท้องถิ่นได้ประโยชน์จากการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของประเทศ ซึ่งจำเป็นที่ภาคเอกชนหรือบริษัทภายในประเทศ จะต้องสร้างความเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วยแรงงาน ทักษะ และเทคโนโลยี เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้

2.4 <u>ด้านการผลักดันระดับนโยบาย</u> เพื่อสร้างปัจจัยที่เอื้อหรือขจัดเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค อาทิ การใช้ประโยชน์จากเขตปลอดอากร (free zone) บริเวณพื้นที่ชายแดน

2.5 <u>ด้านการเชื่อมโยงเครือข่าย</u> เพื่อสร้างความเข้าใจด้านการตลาดระหว่างประเทศ ตามหลักการ “การตลาดนำการผลิต” โดยการสนับสนุนจากองค์กรพันธมิตรของ ITD ในประเทศเพื่อนบ้าน

3. ประเทศไทยควรกำหนดให้มีจัดตั้ง “สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ” ขึ้นเป็นองค์การมหาชนตามร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2548 โดยสรรหา “ผู้ว่าการเขตเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นผู้บริหาร และมีผู้แทนจากทุกภาคส่วนร่วมวางแผนพัฒนาพื้นที่ในฐานะคณะกรรมการบริหาร

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน)
อาคารวิทยพัฒนา ชั้น 8 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาซอย 12 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ : 66+ (0) 2216 1894-7
โทรสาร : 66+ (0) 2216 1898-9
อีเมล์ : info@itd.or.th
เว็บไซต์ : www.itd.or.th

ind us on Facebook
ITD - International Institute for Trade and Development

ITD
ดาวน์โหลดได้แล้ววันนี้ที่
App Store
Google play